

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

2015/2324(INI)

26.4.2016

OPINIA

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

dla Komisji Rozwoju Regionalnego

w sprawie strategii UE na rzecz regionu alpejskiego
(2015/2324(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Ulrike Müller

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwraca się do Komisji Rozwoju Regionalnego, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla znaczenie regionu alpejskiego jako środowiska naturalnego oraz przestrzeni dla życia, przyrody, gospodarki i wypoczynku, w którą niezbędny wkład wnoszą rolnictwo i leśnictwo, zrównoważona całoroczna turystyka oraz rzemiosło; zwraca uwagę na zasadniczą wartość tych sektorów dla zrównoważonego rozwoju regionu i dla zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, gdyż zapewniają one zaopatrzenie w żywność wysokiej jakości, podtrzymują poziom zaludnienia na obszarach peryferyjnych, chronią krajobraz kulturowy, a także zapewniają przetrwanie ekosystemów poprzez ochronę różnorodności biologicznej, gleb i wód; z zadowoleniem przyjmuje strategię UE na rzecz regionu alpejskiego, jako integrujące ramy i sposób na pobudzenie i wzmocnienie zrównoważonego gospodarczego, ekologicznego, infrastrukturalnego i społeczno-demograficznego rozwoju tego regionu; apeluje do Komisji i państw członkowskich o uwzględnienie doświadczeń zdobytych przy wdrażaniu innych makroregionalnych strategii UE;
2. podkreśla konieczność podjęcia inicjatyw na rzecz udoskonaleń w zakresie mobilności, infrastruktury cyfrowej, zaopatrzenia w energię, migracji społecznej i perspektyw demograficznych, a także na rzecz poprawy współpracy i koordynacji między organami różnych szczebli, aby podejmować wspólne wyzwania w niektórych dziedzinach transgranicznych sprawniej i skuteczniej niż byłoby to możliwe za pomocą środków indywidualnych; podkreśla, że strategia powinna dotyczyć także wyzwań wynikających z globalizacji i deindustrializacji; podkreśla potrzebę poprawy dostępu do usług publicznych i infrastruktury, aby zwiększyć dostępność i atrakcyjność tych regionów, a także ograniczyć spadek liczby małych i rodzinnych gospodarstw, które są ważnym gospodarczym i społecznym filarem tego regionu; uważa, że przy realizacji strategii należy uwzględnić konkretne tradycje w dziedzinach takich jak użytkowanie gruntów, rzemiosło i turystyka;
3. podkreśla, że należy wspierać gospodarczą, społeczną i środowiskową rolę rolnictwa na obszarach górskich za pomocą ukierunkowanych strategii politycznych kompensujących problemy, z którymi borykają się rolnicy z terenów górskich, oraz docenić wkład rolników w zrównoważony rozwój środowiskowy i społeczny rozległych obszarów w Europie; podkreśla, że szczególną uwagę należy poświęcić małym, w większości rodzinnym, gospodarstwom, a także roli pełnionej w rolnictwie na obszarach alpejskich przez kobiety, które są siłą napędową wzrostu i dlatego muszą być w większym stopniu wspierane i uznawane; przypomina, że zrównoważony rozwój obszarów górskich jest elementem o zasadniczym znaczeniu dla dobrobytu społeczności wiejskich, dla ich spójności międzypokoleniowej, a także dla perspektyw gospodarstw rodzinnych;
4. przypomina, że przyszły rozwój regionu alpejskiego wiąże się w szczególności z obszarami wiejskimi, ich rozwojem, „przyszłością wsi” oraz rolnictwem;
5. jest zaniepokojony degradacją ekosystemów oraz ryzykiem klęsk żywiołowych w niektórych częściach regionu alpejskiego i w związku z tym apeluje do Komisji i państw

członkowskich, aby zapewniły gospodarowanie gruntami i lasami za pomocą zrównoważonych metod dostosowanych do warunków lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem dobrego stanu gleby, oraz zachęcały do takiego rozwoju, który chroni zarówno kulturową, jak i środowiskową różnorodność regionu i zapewnia perspektywy gospodarcze poprzez zabezpieczenie zasobów naturalnych w perspektywie długoterminowej; podkreśla znaczenie wdrażania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym oraz współpracy opartej na synergii między rolnictwem a innymi rodzajami działalności gospodarczej na obszarach chronionych w ramach sieci Natura 2000 i na wszystkich innych obszarach chronionych;

6. z ubolewaniem odnotowuje ugorowanie i zakrzewianie gruntów rolnych, co negatywnie wpływa nie tylko na krajobraz, wydajność rolnictwa, a w szczególności tradycyjne praktyki w odniesieniu do chowu zwierząt i do uprawy roli na małą skalę, lecz także na gospodarkę wodną i równowagę hydrogeologiczną, różnorodność biologiczną oraz zrównoważone wytwarzanie energii;
7. przypomina, że region alpejski nazywany jest wieżą ciśnień Europy, a woda pochodząca z Alp wystarcza do zaspokojenia 90% zapotrzebowania na pogórzach w okresie letnim; zauważa też, że Alpy są głównym europejskim rezerwuarem biomasy; podkreśla znaczenie wody dla produkcji energii, nawadniania gruntów rolnych, zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zaopatrzenia w wodę pitną, które to kwestie w najbliższych latach będą stawały się coraz ważniejsze, zważywszy na zmianę klimatu; zwraca w związku z tym uwagę na konieczność zintensyfikowania wymiany najlepszych praktyk i współpracy transgranicznej, w połączeniu z platformą konwencji alpejskiej ds. gospodarowania wodą, działającą między krajowymi organami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i dorzecza;
8. zauważa, że region alpejski mógł na bardzo wczesnym etapie czerpać korzyści ze swych cieków wodnych, wytwarzając energię hydroelektryczną; jest zdania, że możliwe powinno być wykorzystywanie funduszy UE do celów dotacji na wymianę najlepszych praktyk oraz modernizację infrastruktury, w celu zaspokojenia rosnącego zapotrzebowania na energię oraz w odpowiedzi na coraz większy napływ turystów;
9. ubolewa nad obecnym rozwojem sytuacji w postaci nasilającego się pośredniego wywłaszczenia właścicieli gruntów w ramach wdrażania dyrektywy 92/43/EWG w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także strategii na rzecz różnorodności biologicznej; wzywa Komisję do opowiedzenia się za ochroną prawa własności jako istotnego elementu rozwoju regionu alpejskiego;
10. zwraca uwagę, że powrót wielkich drapieżników zagraża tradycyjnemu rolnictwu i gospodarowaniu pastwiskami w wielu dolinach alpejskich, gdyż drapieżniki te coraz częściej atakują owce, kozy i bydło; podkreśla, że należy udoskonalić koordynację poszczególnych organów, jeśli chodzi o gospodarowanie zasobami ptactwa drapieżnego i zwierząt mięsożernych oraz ich reintrodukcję, a jednocześnie wzmocnić wymianę informacji i najlepszych praktyk w celu poprawy transgranicznej ochrony tych gatunków i gospodarowania nimi w ramach strategii alpejskiej oraz w związku z platformą konwencji alpejskiej ds. dużych zwierząt mięsożernych i dzikich zwierząt kopytnych;
11. nalega, by strategia przyczyniała się do realizacji celów COP21, a także by określono w niej, w jakim sposób region powinien radzić sobie z wyzwaniami związanymi ze zmianą

klimatu, szczególnie zważywszy na jego wrażliwość i narażenie na klęski żywiołowe (np. lawiny błotne, pożary);

12. podkreśla, że kaskadowe korzystanie z odnawialnych zasobów jest zasadą, której uregulowanie i egzekwowanie prawne spowodowałoby konflikt z prawami własności i mogłoby hamować innowacje, zwłaszcza w przypadku MŚP;
13. podkreśla, że na obszarach górskich nadal możliwe muszą być tradycyjne sposoby gospodarowania i formy chowu zwierząt, tak aby zachowane zostały struktury rolnicze i osady na tych obszarach; wzywa do harmonizacji, uproszczenia i ograniczenia procedur kontrolnych oraz wymogów dotyczących wzajemnej zgodności, w szczególności w przypadku małych gospodarstw i gospodarstw położonych na obszarach górskich;
14. uważa za istotne, by tworzyć programy regionalne służące wspieraniu zdecentralizowanych i makroregionalnych struktur w zakresie przetwórstwa i wprowadzania na rynek produktów rolnictwa i leśnictwa (np. spółdzielni i organizacji producentów), aby wzmocnić ich pozycję w łańcuchach wartości dodanej drewna i środków spożywczych, a także zwiększyć zatrudnienie, zaopatrzenie w środki spożywcze i zdolność regionów do innowacji; podkreśla zalety, jakie niesie ze sobą zapewnienie szerokiej gamy możliwości rynkowych;
15. apeluje o podniesienie wartości produktów rolnych przez zachęcanie do inicjatyw propagujących szersze wykorzystywanie i upowszechnianie znakowania „produktów górskich” na podstawie ustaleń praktycznych, o promowanie chronionych oznaczeń geograficznych w przypadku produktów z regionu alpejskiego oraz o tworzenie nowych produktów wysokiej jakości z myślą o zaspokojeniu popytu wśród konsumentów, a także informowaniu ich o tradycyjnym pochodzeniu tych produktów oraz wyróżniających je cechach i jakości; uważa, że potrzebne są skuteczniejsze zabezpieczenia przed producentami wytwarzającymi imitacje i towary pirackie prezentowane jako pochodzące z regionu alpejskiego, a także w przypadku chronionych oznaczeń geograficznych; ponadto wzywa Komisję do zainicjowania specjalnych programów operacyjnych na rzecz wysokiej jakości produktów z terenów górskich w celu poprawy promocji i sprzedaży tych produktów;
16. podkreśla znaczenie produkcji mleka na terenach górskich regionu alpejskiego, a w szczególności wysokiej jakości produktów mleczarskich z tego mleka; zwraca uwagę, że przemysł mleczarski często nie może konkurować z przemysłem na obszarach o korzystniejszym położeniu; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia specjalnych środków kompensacyjnych dla producentów w ramach WPR, tak aby zapewnić stabilność finansową chowu zwierząt i produkcji mleczarskiej na obszarach górskich, w szczególności w przypadku małych i średnich rodzinnych gospodarstw rolnych, a także do wspierania zakładów przetwarzających mleko pochodzące z regionu alpejskiego w produkty wysokiej jakości;
17. podkreśla, że ważne jest zwiększenie konkurencyjności gospodarstw na obszarach górskich poprzez m.in. wspieranie tworzenia organizacji producentów, a także pobudzanie działalności producentów lokalnych poprzez ogłaszanie zamówień publicznych; podkreśla, że tworzenie sieci kontaktów oraz tworzenie stowarzyszeń pomiędzy rolnikami z terenów górskich może zwiększyć ich siłę przetargową w stosunkach z platformami dystrybucji oraz ogólnie pomóc w złagodzeniu problemów strukturalnych rolnictwa na

obszarach górskich; ponadto uważa, że krótkie łańcuchy dostaw na obszarach górskich i lokalnych rynkach mają kluczowe znaczenie dla ochrony produkcji rolnej małych gospodarstw znajdujących się na tych obszarach;

18. uważa, że sprzedaż produktów rolnych mogłaby wzrosnąć, gdyby włączyć je w zakres ogólnych produktów turystycznych na danym obszarze geograficznym;
19. uważa, że bardzo ważne jest stworzenie młodym rolnikom trwałych perspektyw, aby zatrzymać odpływ ludności ze wsi w regionie alpejskim; wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania transgranicznych inicjatyw wspierających przedsiębiorczość, wschodzące sektory przemysłu oraz rynek pracy w rolnictwie i leśnictwie; podkreśla znaczenie skuteczniejszej integracji rolnictwa z lokalną gospodarką, w szczególności z sektorami turystyki, rzemiosła i MŚP, aby zwiększyć dochody gospodarstw rolnych i uczynić pracę w rolnictwie bardziej atrakcyjną dla ludzi młodych;
20. podkreśla znaczenie agroturystyki (np. pobytów wakacyjnych w gospodarstwach rolnych) jako źródła dochodu dla gospodarstw rolnych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania programów wspierających innowacyjność i przedsiębiorczość; uważa, że należy promować te gospodarstwa za pośrednictwem specjalnych kampanii turystycznych;
21. podkreśla, że szczególne cechy klimatyczne i topograficzne regionu alpejskiego utrudniają intensyfikację gospodarki rolnej i leśnej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania badań i rozwoju w dziedzinach takich jak wykorzystywanie użytków zielonych, chów zwierząt oraz leśnictwo, z myślą o budowie potencjału, aby poprawić wydajność produkcji, zachować tradycyjne formy gospodarowania i rasy zwierząt użytkowych, a także wspierać przekształcanie lasów w odporne na zjawiska klimatyczne lasy mieszane;
22. wzywa Komisję do rozbudowywania struktur zapewniających kształcenie i doradztwo dla specjalistów w zakresie rolnictwa i leśnictwa (np. szkolenia dla doradców w dziedzinie rolnictwa na obszarach alpejskich), do utworzenia makroregionalnej sieci szkoleniowej, a także do intensyfikacji współpracy i kontaktów między podmiotami edukacyjnymi, gospodarczymi i naukowymi (np. międzybranżowe programy stażów i wymiany) w celu sprzyjania zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu w kontekście wspólnych, transgranicznych i międzynarodowych programów badawczych; przypomina, że obszary górskie były zawsze ważnym źródłem innowacji z uwagi na konieczność pokonywania w nich naturalnych przeszkód; zauważa, że w Alpach ta sama osoba jest często zmuszona prowadzić na przestrzeni roku różne działania, niejednokrotnie mające charakter transgraniczny; wzywa Komisję, państwa członkowskie i samorządy lokalne, by zachęcały do współpracy podmioty zajmujące się kształceniem zawodowym (zarówno wstępnym, jak i ustawicznym); jest zdania, że należy zapewnić szkolenia i informacje o innowacjach w rolnictwie i leśnictwie, aby zwiększyć konkurencyjność małych i rodzinnych gospodarstw;
23. podkreśla istotną rolę rolnictwa i zasobów wiejskich w zapewnianiu opieki socjalnej i edukacyjnej, w szczególności dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji; wzywa Komisję do wspierania społecznej działalności rolniczej, ponieważ daje ona zwłaszcza rolnikom na obszarach górskich nowe możliwości świadczenia alternatywnych usług;

24. podkreśla znaczenie dostępu do szerokopasmowego internetu i do usług cyfrowych, a także domaga się – poza samym rozwojem infrastrukturalnym – kompleksowego podejścia przewidującego „cyfrowe wsie i regiony”, zapewniającego środowisko zrównoważone, dogodne do zamieszkania i przyjazne rodzinom;
25. zauważa, że przy składaniu wniosków o środki finansowe z EFRROW występują problemy administracyjne w przypadku MŚP na obszarach górskich; wzywa Komisję do harmonizacji odpowiednich programów wsparcia, aby zagwarantować lepszy dostęp do środków finansowych, a także skuteczniejsze wdrażanie, co zapewniłoby większe korzyści małym gminom;
26. domaga się harmonizacji przyszłych i uproszczenia obecnych ram regulacyjnych dla gospodarstw rolnych w całym regionie alpejskim, w szczególności w ramach WPR; podkreśla konieczność specjalnego dodatkowego wsparcia zależnego od takich czynników jak jakość gleby i nachylenie terenu, tak aby umożliwić zrównoważone gospodarowanie stromiznami;
27. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie makroregionalnego modelu zarządzania dla regionu alpejskiego, aby wspierać współpracę transgraniczną w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa; uważa, że należy przy tym udoskonalić na szczeblu międzynarodowym zwłaszcza wymianę informacji i doświadczeń między stowarzyszeniami i organizacjami producentów w dziedzinie chowu zwierząt, uprawy roślin i leśnictwa poprzez organizowanie regularnych sympozjów;
28. podkreśla, że rozwój nowych inicjatyw wymaga rozwiązań regionalnych oraz podejścia opartego na uczestnictwie, w tym harmonizacji istniejących i nowych inicjatyw, z myślą o maksymalizacji korzyści z punktu widzenia rolnictwa górskiego w Alpach i o ograniczeniu barier administracyjnych; domaga się, aby w przypadku wszystkich działań podejmowanych w ramach alpejskiej strategii UE bezpośrednio angażować regiony, władze lokalne i obywateli, zwracając szczególną uwagę na podmioty z sektora rolnictwa i leśnictwa, które powinny być pomocne w realizacji planu działania Komisji na szczeblu regionalnym; wskazuje, że należy uwzględnić konwencję alpejską i politykę spójności UE, a także istniejące inicjatywy unijne;
29. jest zdania, że strategię UE na rzecz regionu alpejskiego należy realizować z wykorzystaniem już dostępnych środków, takich jak fundusze strukturalne i inwestycyjne na lata 2014–2020, nie angażując nowych środków; podkreśla, że należy skutecznie wykorzystać te środki, tak aby wdrożyć strategię przy lepszej koordynacji;
30. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich rozbudowały z myślą o małych gospodarstwach rolnych i leśnych programy wsparcia takie jak INTERREG i LEADER, celem wymiany informacji oraz najlepszych praktyk, a także aby rozwijały synergię między tymi różnymi programami i koncentrowały się na ograniczonej liczbie jasno zdefiniowanych priorytetów; podkreśla w związku z tym znaczenie wielofunkcyjnego rolnictwa małoobszarowego na alpejskich obszarach górskich;
31. zauważa, że tereny górskie nadal utrudniają zacieśnianie kontraktów między obywatelami Europy oraz że Unia zobowiązała się przeznaczać znacznie większe środki finansowe na transgraniczną infrastrukturę transportową.

**WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	26.4.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 36 -: 5 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Richard Ashworth, José Bové, Paul Brannen, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Viorica Dăncilă, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Edouard Ferrand, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Anja Hazekamp, Jan Huitema, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebegea, Bronis Ropė, Jordi Sebastià, Jasenko Selimovic, Maria Lidia Senra Rodríguez, Czesław Adam Siekierski, Marc Tarabella, Janusz Wojciechowski, Marco Zullo
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Pilar Ayuso, Franc Bogovič, Jean-Paul Denanot, Jens Gieseke, Ivan Jakovčić, Anthea McIntyre, Sofia Ribeiro, Ramón Luis Valcárcel Siso